

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI
„Automatický obraz jako překlad fenomenalisty přirozeného světa“
Autor: Jan Halák. Obor: Filosofie. Úfar FF UK Praha

Tato diplomová práce co do svého filosofického zázemí svědčí podle mého názoru v první řadě o velmi dobrém osvojení myšlenkového světa pozdních textů M. Merleau-Pontyho. Z jejich hlediska vychází na různých kontextech, autorech přesvědčivě podávaná kritika klasických předsudků o objektivitě světa a jeho zobrazování vědomím a jeho obrazy. V žádném případě se však neomezuje na pouhé opakování této kritiky, ale pokouší se aplikovat myšlení, které se usiluje tuto nevyhnutelnou abstrakci od vlastní tělesnosti překonat, na specifiku fenomenality automatického obrazu. Klade otázku: „...jak fotografie vyobrazuje *žitý* prostor, jaký svět otevírá či jak otevírá svět ...?“ (25)

Vodítko udává Merleau-Pontyho pojetí otevřenosti či živosti smyslu, založené v posledku na transcendenci jako bytostné dimenzi žitého světa, na které člověk participuje díky své tělesnosti a které by zároveň ovšem bez ní nebylo (čisté myšlení „nezatížené“ tělesností nezná tuto transcendenci hloubky světa smyslově pociťovatelného, kterou má M-P na mysli). Jestliže tedy platí: „Živoucí výrazový akt je pro Merleau-Pontyho „výzkumem neviditelná“, tedy jistým odpovídáním vertikálnímu bytí.“¹ (32), jak je to s fotografií, automatickým vyobrazením?

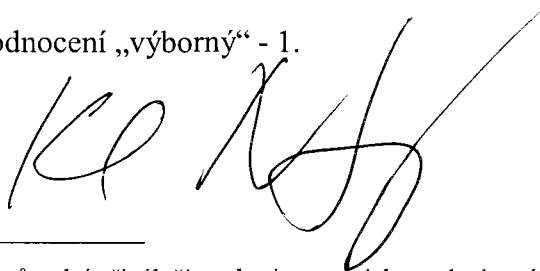
Teze předložené práce je, že fotografie je specifický „překlad“ fenomenality přirozeného, tedy nezobrazovaného, ale žitého světa, světa hloubky neurčitosti smyslově pociťovatelného.

„Automatický obraz, nemá-li být plochým vyobrazením světa, tzn. takovým, které jen potvrzuje naše sedimentované horizonty rozumění, musí vydobýt hloubku ve svém médiu, tzn. na jiné úrovni, než je úroveň zobrazeného.“² Obraz jako médium zjevování je tedy pro člověka jako jakýkoli jiný výraz především výzvou vnést nějak do sféry svojí imanence neviditelné.“ (41)

Tento citát, který lze považovat za jedno ze shrnutí stanoviska, k němuž autor diplomové práce v závěru dospívá, je samozřejmě spíš formulací problému, který se tím teprve otvírá, než že by ukazoval směr, jakým by se řešení otázky po specifice „hloubky“ fotografického obrazu mohlo ubírat. Ale to nemíním jako výtku. Domnívám se, že jestliže diplomová práce dospěje k samostatné formulaci otázky, když zároveň dokládá zvládnutí „řemesla“, zaslouží si nejvyšší hodnocení. Jan Halák v jednotlivých kapitolách nejen prokázal znalost řemesla tím, že se suverénně pohybuje v myšlenkách filosofů, kteří jsou mu blízcí (zejména M-P) a že zná i jiné autory a knihy a rozumí jim, ale prokázal také odvahu a talent v té blízkosti se neztratit a pokusit se o vlastní otázku.

Navrhuji proto ohodnocení „výborný“ - 1.

Karel Novotný

V Praze dne 20. září 2006

¹ Vertikální bytí - „... původní přináležitost horizontu a jeho „odvrácené strany“ *do jedné dimenze*, kam také bezpochyby patří.“ (26) „... přecházení do neurčita, ne-rozlišena toho, co mě v tomto otevírání“ (se bytí) „oslovuje ... avšak tím je vždy zároveň příslibem dalšího zjevování“ (33)

² „Umně vyfotografovaný člověk si ... zachovává tolik dálky a významem obtěžkané tajemnosti, kolik by možná neměl, kdybyse s ním setkali ve skutečnosti.“ (42)